

**ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **Z. K.**, zastoupen Mgr. Bc. Jakubem Kutílkem, advokátem se sídlem Tylova 837, Pelhřimov, proti žalovanému: **Krajský úřad Kraje Vysočina**, se sídlem Žižkova 1882/57, Jihlava, **za účasti:** AGROSTROJ Pelhřimov, a.s., se sídlem U Nádraží 1967, Pelhřimov, zastoupena Mgr. Františkem Korbelem, Ph.D., advokátem se sídlem Na Florenci 2116/15, Praha 1, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 14. 10. 2025, č. j. 61 A 20/2025-17,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**
- III. Osoba zúčastněná na řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Průběh dosavadního řízení

[1] Žalobou podanou dne 11. 9. 2025 ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 7. 2025, č. j. KUJI 31635/2025, sp. zn. OUP 121/2025-3. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Pelhřimov, odboru výstavby, ze dne 30. 10. 2024, č. j. MPe/OV/1351/2022-64, jímž stavební úřad na základě žádosti osoby zúčastněné na řízení dodatečně povolil stavbu „*Rozšíření plynofikace areálu Agrostroj v Pelhřimově zemním plynem*“ na pozemcích parc. č. 2448/69, 2450/13, 2655/8, 2656/5, 2656/17, 2663/1, 2670/1, 2670/3, 2670/4 a 2673/165 v k. ú. Pelhřimov.

[2] Krajský soud usnesením ze dne 14. 10. 2025, č. j. 61 A 20/2025-17, žalobu podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. odmítl pro opožděnost. Při posuzování včasnosti žaloby vycházel z §

306 odst. 1 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon (dále jen „stavební zákon z roku 2021“), který s účinností od 1. 7. 2024 stanoví ve vztahu k § 72 odst. 1 s. ř. s. zvláštní jednoměsíční lhůtu pro podání žaloby proti rozhodnutí stavebního úřadu. Žalobce v žalobě uvedl, že mu napadené rozhodnutí bylo doručeno dne 25. 7. 2025, což krajský soud ověřil z doručenky předložené žalovaným. Vzhledem k doručení rozhodnutí žalovaného dne 25. 7. 2025 uplynula jednoměsíční lhůta k podání žaloby dne 25. 8. 2025. Podal-li žalobce žalobu až dne 11. 9. 2025, jde o žalobu opožděnou; zmeškání lhůty pro její podání přitom nelze prominout.

II.

Obsah kasační stížnosti a dalších podání

[3] Žalobce (stěžovatel) napadá usnesení krajského soudu kasační stížností. Nejprve podal kasační stížnost sám, přičemž namítal především nezákonnost žalobou napadených rozhodnutí správních orgánů s tím, že měl být ve správním řízení opomenut a jeho námitky nebyly vypořádány. Tvrdí rovněž, že povolená stavba představuje bezprostřední ohrožení života a zdraví jeho i jeho rodiny.

[4] Následně Nejvyšší správní soud obdržel doplnění kasační stížnosti podané prostřednictvím zástupce stěžovatele. V něm stěžovatel namítá, že žaloba byla podána včas. Lhůta pro její podání měla být posouzena podle § 72 odst. 1 s. ř. s., nikoli podle § 306 odst. 1 stavebního zákona z roku 2021. Podle stěžovatele se krajský soud nevypořádal s tím, zda jsou splněny s ohledem na zásadu *lex specialis derogat legi generali* předpoklady pro aplikaci lhůty dle § 306 odst. 1 stavebního zákona z roku 2021, pouze bez bližšího odůvodnění uzavřel, že zvláštním zákonem ve smyslu § 72 odst. 1 s. ř. s. je stavební zákon z roku 2021. Postupem krajského soudu mělo být stěžovateli odepřeno právo na soudní ochranu. Stěžovatel též odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž je při výkladových pochybnostech o délce lhůty třeba dát přednost lhůtě delší.

[5] Vzhledem k uvedenému stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že je zřejmé, že žaloba byla podána opožděně. S ohledem na uvedené navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

[7] Osoba zúčastněná na řízení ve vyjádření ke kasační stížnosti zdůraznila, že krajský soud žalobu správně odmítl jako opožděnou. Uvedla, že vztah obecné dvouměsíční lhůty podle § 72 odst. 1 s. ř. s. a zvláštní jednoměsíční lhůty podle § 306 odst. 1 stavebního zákona z roku 2021 vyplývá přímo ze zákona, takže krajský soud nebyl povinen uvádět v tomto směru další úvahy. Poukázala rovněž na to, že soudní řízení zahájená od 1. 7. 2024 se již řídí stavebním zákonem z roku 2021. Podle osoby zúčastněné na řízení se nová právní úprava použije i v nyní posuzované věci, neboť napadené rozhodnutí bylo stěžovateli doručeno dne 25. 7. 2025, tedy po nabytí plné účinnosti stavebního zákona z roku 2021, a žaloba podaná dne 11. 9. 2025 byla proto opožděná. Odkaz stěžovatele na judikaturu k preferenci delší lhůty považuje osoba zúčastněná na řízení za nepřiléhavý, neboť právní úprava nepřipouští dvojí výklad. Osoba zúčastněná na řízení naopak odkázala na rozhodovací praxi Nejvyššího správního soudu, podle níž se v obdobných případech uplatní § 306 odst. 1 stavebního zákona z roku 2021.

pokračování

[8] Stěžovatel k vyjádření osoby zúčastněné na řízení podal osobně repliku, v níž uvedl, že řízení bylo vedeno podle předchozího zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), a proto je podle něj namístě vycházet z dvouměsíční lhůty podle soudního řádu správního. Dále namítal, že správní orgány měly žádost o dodatečné povolení stavby osoby zúčastněné na řízení zamítnout pro nevyřešené rozpory, na něž upozorňoval ve svých námitkách. Opakovaně zdůraznil své přesvědčení, že stavba energocentra a postup správních orgánů bezprostředně ohrožují život a zdraví jeho rodiny, kritizoval odůvodnění žalobou napadených rozhodnutí a obvinil správní orgány z dlouhodobého nezákonného postupu a spolupráce s investorem. Zdůraznil rovněž, že zamítnutí kasační stížnosti by vedlo k odepření soudní ochrany a zásahu do jeho základních práv. Na podporu svých tvrzení přiložil listinné důkazy.

[9] S ohledem na obsah repliky ji již Nejvyšší správní soud nezasílal k vyjádření žalovanému ani osobě zúčastněné na řízení. Stěžovatelem doložené dokumenty neprováděl k důkazu, neboť je pro posouzení důvodnosti kasační stížnosti neshledal relevantními.

III.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozhodnutí krajského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[11] Poté soud přistoupil k přezkoumání napadeného usnesení v mezích rozsahu kasační stížnosti a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí krajského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[12] Nejvyšší správní soud předesílá, že posuzovaná kasační stížnost směřuje proti usnesení krajského soudu, jímž byla žaloba odmítnuta, v takovém případě lze kasační stížnost podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí žaloby [§ 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.]. Vzhledem k tomu, že krajský soud žalobu pro opožděnost odmítl, takže ji meritorně neposuzoval, ani Nejvyššímu správnímu soudu v takové situaci nepřísluší jakkoliv se vyslovovat k meritu věci, tedy k zákonnosti žalobou napadeného rozhodnutí žalovaného. Zdejší soud se tedy nemohl zabývat ani argumentací stěžovatele k této otázce.

[13] Nejvyšší správní soud dále uvádí, že lhůta pro podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu je obecně upravena v § 72 odst. 1 s. ř. s., podle něhož lze žalobu podat do dvou měsíců ode dne, kdy bylo rozhodnutí žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, ovšem nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou. Takovým zvláštním zákonem je i stavební zákon z roku 2021 (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 5. 2025, č. j. 5 As 31/2025-26; všechna zde zmiňovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).

[14] Podle § 306 odst. 1 stavebního zákona z roku 2021, ve znění účinném od 1. 7. 2024, „*žalobu proti rozhodnutí stavebního úřadu, s výjimkou rozhodnutí o přestupku, lze podat do 1 měsíce poté, kdy bylo rozhodnutí žalobci oznámeno*“.

[15] Nejvyšší správní soud se otázkou uplatnění této zvláštní jednoměsíční lhůty pro podání správní žaloby ve vztahu k rozhodnutím stavebních úřadů (resp. odvolacích orgánů ve věcech, kde v prvním stupni rozhodovaly stavební úřady) již opakovaně zabýval. Dospěl přitom k závěru, že uvedená zvláštní žalobní lhůta se uplatní tehdy, bylo-li žalobou napadené správní rozhodnutí za účinnosti této nové právní úpravy (§ 306 odst. 1 stavebního zákona z roku 2021) žalobci alespoň doručeno (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2025, č. j. 10 As 241/2024-42, na který přílehangově odkazuje i osoba zúčastněná na řízení). Tím spíše pak tento závěr platí v případech, kdy bylo žalobou napadené rozhodnutí za účinnosti nové právní úpravy (tj. po 30. 6. 2024) nejen doručeno, ale i vydáno, jak tomu bylo rovněž v nyní posuzovaném případě (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 4. 2025, č. j. 1 As 10/2025-34, ze dne 15. 5. 2025, č. j. 3 As 254/2024-26, ze dne 15. 5. 2025, č. j. 3 As 242/2024-39, či ze dne 9. 10. 2025, č. j. 21 As 106/2025-25). Ve všech uvedených rozhodnutích zdejší soud shledal za popsanych podmínek žalobu podanou po uplynutí této zvláštní jednoměsíční lhůty dle § 306 odst. 1 stavebního zákona z roku 2021 a zároveň před uplynutím obecné lhůty dvouměsíční ve smyslu § 72 odst. 1 s. ř. s. opožděnou.

[16] Tento závěr vyplývá rovněž z nálezu ze dne 26. 3. 2025, sp. zn. I. ÚS 3241/24, v němž Ústavní soud vyšel z toho, že soudní řízení zahájená až za účinnosti nové právní úpravy se touto novou úpravou řídí (shodně např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 11. 2025, č. j. 10 As 196/2025-37, ze dne 23. 10. 2025, č. j. 9 As 150/2025-19, či ze dne 9. 10. 2025, č. j. 21 As 106/2025-25). Neústavním shledal Ústavní soud v uvedeném nálezu pouze výklad, který připouštěl pozdější zkrácení již běžící obecné dvouměsíční lhůty v situaci, kdy k doručení žalobou napadeného správního rozhodnutí došlo ještě za účinnosti předchozí právní úpravy, což však není nyní posuzovaný případ. Naopak, ústavní stížnosti směřující proti některým z výše zmiňovaných rozsudků Nejvyššího správního soudu, které považovaly za rozhodující doručení žalobou napadeného rozhodnutí již za účinnosti nové právní úpravy, Ústavní soud odmítl pro zjevnou neopodstatněnost.

[17] Od uvedených závěrů ustálené judikatury neshledal Nejvyšší správní soud důvod se odchýlit ani v nyní posuzované věci.

[18] I v nynějším případě je totiž nesporné, že k vydání i doručení žalobou napadeného rozhodnutí došlo po 30. 6. 2024 (konkrétně bylo rozhodnutí žalovaného doručeno stěžovateli dne 25. 7. 2025), tj. již za účinnosti § 306 odst. 1 stavebního zákona z roku 2021. V souladu s citovanou judikaturou Nejvyššího správního soudu proto nezbyvá než uzavřít, že krajský soud správně dovedl aplikaci zvláštní jednoměsíční lhůty k podání žaloby. Ta uplynula dne 25. 8. 2025. Podal-li stěžovatel žalobu až dne 11. 9. 2025, učinil tak opožděně. Krajský soud proto žalobu po právu jako opožděnou podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. odmítl. S ohledem na jednoznačné znění zákonných ustanovení i ustálenou judikaturu nebylo třeba, aby krajský soud podrobněji odůvodňoval, proč považoval úpravu v § 306 odst. 1 stavebního zákona z roku 2021 za zvláštní ve vztahu k § 72 odst. 1 s. ř. s.

pokračování

[19] Nejvyšší správní soud závěrem dodává, že uplatněním § 306 odst. 1 stavebního zákona z roku 2021 v nynější věci nedošlo k nepřipustnému omezení práva stěžovatele na přístup k soudu, a tudíž ani k porušení čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Nejvyšší správní soud již dříve konstatoval, že důsledkem postupu dle § 306 odst. 1 stavebního zákona z roku 2021 je pouze uplatnění kratší, jednoměsíční lhůty k podání žaloby ve správním soudnictví v situaci, kdy k doručení žalobou napadeného správního rozhodnutí došlo až za účinnosti nové právní úpravy (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 1. 2026, č. j. 22 As 219/2025-21), přičemž stěžovatel měl dostatečný prostor k tomu, aby se s touto novou právní úpravou, případně prostřednictvím jím zvoleného právního zástupce, seznámil.

IV.

Závěr a náklady řízení

[20] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji dle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s. zamítl.

[21] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný měl ve věci úspěch, náleželo by mu tedy vůči neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu nákladů, které v řízení důvodně vynaložil. Žalovanému však v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné administrativní činnosti nevznikly, proto mu soud jejich náhradu nepřiznal.

[22] Osoba zúčastněná na řízení by v posuzované věci měla právo na náhradu jen těch nákladů, které by jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, již jí soud uložil (§ 60 odst. 5 ve spojení s § 120 s. ř. s., ve znění účinném do 31. 12. 2025; srov. čl. XI odst. 3 zákona č. 314/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony). Vzhledem k tomu, že zdejší soud v dané věci osobě zúčastněné na řízení žádné povinnosti neuložil, rozhodl tak, že tato osoba nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í:

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 6. února 2026

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu